Zbierka súdnych rozhodnutí

UZNESENIE SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 10. januára 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zastavenie konania“

Vo veci C-169/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) z 23. februára 2018 a doručený Súdnemu dvoru 2. marca 2018, ktorý súvisí s konaním:

Atif Mahmood,

Shabina Atifová,

Mohammed Ahsan,

Mohammed Haroon,

Nik Bibi Haroonová,

Noor Habib a i.

proti

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia A. Rosas, L. Bay Larsen a M. Safjan,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– A. Mahmood a S. Atifová, v zastúpení: U. O’Brien a C. Sinnott, solicitors, C. O’Dwyer, SC, a D. Leonard, BL,

* Jazyk konania: angličtina.

– M. Ahsan, v zastúpení: U. O'Brien a C. Sinnott, solicitors, C. O'Dwyer, SC, a S. Michael Haynes, barrister,

– M. Haroon a N. B. Haroonová, v zastúpení: S. Kirwan, solicitor, M. Lynn, SC, a A. Lowry, BL,

– N. Habib, v zastúpení: E. Larney, solicitor, M. Lynn, SC, a A. Lowry, BL,

– Írsko, v zastúpení: M. Browne, G. Hodge a A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Collins, SC, a S. Kingston, BL,

– nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

– vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: S. Brandon a R. Fadoju, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Blundell, barrister,

– Európska komisia, v zastúpení: J. Tomkin a E. Montaguti, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí generálneho advokáta,

vydal toto

Uznesenie

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu, v ktorom stojí Atif Mahmood, Shabina Atifová, Mohammed Ahsan, Mohammed Haroon, Nik Bibi Haroonová, ako aj Noor Habib a i. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform (minister spravodlivosti, rovnosti a právnej reformy, Írsko, ďalej len „minister"), týkajúceho sa lehoty na spracovanie žiadostí o víza predložených rodinnými príslušníkmi pánov Mahmooda, Ahsana, Haroona a Habiba.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

3 Páni Mahmood, Ahsan, Haroon a Habib, britskí štátni príslušníci, podali v uvedenom poradí 16. novembra 2015, 18. marca 2016, 21. decembra 2015 a 16. decembra 2015 žalobu proti ministrovi na High Court (Vyšší súd, Írsko) z dôvodu údajných prieťahov pri spracovaní žiadostí o vstupné víza v Írsku pre ich rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, a to Pakistanskej islamskej republiky a Islamskej republiky Afganistan.

4 Po tom, čo High Court (Vyšší súd) vyhovel uvedeným žalobám, podal minister odvolanie na Court of appeal (Odvolací súd, Írsko), ktorý sa rozhodol spojiť ich s cieľom zaoberať sa nimi spoločne.

5 Pán Mahmood je britský štátny príslušník s obvyklým bydliskom v Spojenom kráľovstve a je od roku 2013 ženatý s pakistanskou štátnou príslušníčkou, pani Atifovou. Keďže pán Mahmood mal v úmysle presťahovať sa s manželkou do Írska, požiadal 9. júla 2015 o vstupné víza na konzuláte Írska v Karáči (Pakistan). Obaja pobývajú odvtedy v Pakistane, kde čakajú na vybavenie tejto žiadosti.

6 Pán Ahsan je britský štátny príslušník, ktorý v Írsku pracuje od mája 2015. V priebehu júna 2012 sa v Pakistane oženil s pani Malaikou Gulshanovou, pakistanskou štátnou príslušníčkou, s ktorou má syna. Dňa 7. augusta 2015 podala pani Gulshanová v centre pre podávanie žiadostí v Láhaure (Pakistan) žiadosť o udelenie víza na vstup do Írska pre ňu a pre jej syna.

7 Pán Haroon je britský štátny príslušník, ktorý je prevádzkovateľom podniku rýchleho občerstvenia v Írsku a je od roku 2013 ženatý s pani Haroonovou, afganskou štátnou príslušníčkou. Dňa 4. júna 2015 podala pani Haroonová v Írsku prostredníctvom svojich advokátov žiadosť o víza na vstup do tohto členského štátu, aby mohla nasledovať svojho manžela.

8 Pán Habib je britský štátny príslušník, ktorý je usadený v Írsku od februára 2015 ako samostatne zárobkovo činná osoba. Narodil sa v roku 1968 v Afganistane, oženil sa s prvou manželkou v roku 1990 a z tohto manželstva sa mu narodili tri deti. V júni 2015 bola na vízovom oddelení Írska v Abú Zabí (Spojené arabské emiráty) podaná žiadosť o vízum pre jeho matku a v Írsku boli prostredníctvom ich právneho zástupcu podané žiadosti o víza pre vstup jeho dvoch synov, ako aj pre štyri jeho vnúčatá.

9 Žalobcovia vo veci samej tvrdia, že lehoty na spracovanie žiadostí o víza, o ktoré ide vo veci samej, spôsobujú porušenie požiadaviek uvedených v článku 5 ods. 2 smernice 2004/38.

10 Naopak, podľa názoru ministra, po prvé, lehota na vybavenie týchto žiadostí o víza nie je neprimeraná, keďže je odôvodnená potrebou ďalšieho overovania a kontrol na odhalenie podvodov, zneužitia práva alebo prípadov účelových manželstiev. V tejto súvislosti minister zdôraznil, že v Írsku a v Spojenom kráľovstve existujú zločinecké siete, ktoré sú zapojené do sprostredkovania účelových manželstiev, ako aj do podnikania umožňujúceho pricestovanie občanov Únie do Írska iba s cieľom umelo vytvoriť povinnosť vyplývajúcu z práva Únie.

11 Minister sa ďalej domnieva, že lehota na spracovanie žiadostí o víza, o ktoré ide vo veci samej, nie je neprimeraná, keďže je odôvodnená potrebou vykonať dôkladné kontroly bezpečnosti s cieľom zamedziť hrozbe teroristického útoku, ak osoby pochádzajú z tretích krajín, ktoré vzbudzujú osobitné obavy, ako je to v tomto prípade.

12 Minister nakoniec upriamil pozornosť na veľký nárast žiadostí o víza, ktoré podali manželskí partneri štátnych príslušníkov Únie usadených v týchto tretích štátoch. Tento objem sa zvýšil o 1 417 % v období rokov 2013 až 2015 a počet žiadostí sa zvýšil zo 663 v roku 2013 na 10 062 v roku 2015. Toto neočakávané zvýšenie odôvodňuje podľa ministra predĺženie lehoty na spracovanie žiadostí o víza.

13 Okrem toho minister tvrdí, že žalobcovia vo veci samej sa nemôžu dovolávať článku 5 ods. 2 smernice 2004/38, pokiaľ overenia a kontroly neboli vykonané. Podľa neho je na žiadateľovi o vízum pre rodinného príslušníka občana Únie preukázať existenciu skutočného vzťahu oprávňujúceho člena rodiny štátneho príslušníka tretieho štátu získať právo na pobyt predtým, ako bude možné dovolávať sa tohto ustanovenia.

14 Vnútroštátny súd sa domnieva, že je potrebné zamietnuť tento dôvod uplatňovaný žalovaným, keďže skutočnou otázkou je, či prieťahy pri spracovaní žiadostí o vstupné víza, o aké ide vo veci samej, predstavujú porušenie tohto ustanovenia, a či ich možno odôvodniť uvedenými okolnosťami.

15 Podľa vnútroštátneho súdu predstavujú prieťahy dosahujúce až dva roky pri spracovaní žiadosti o vstupné vízum v zásade porušenie článku 5 ods. 2 smernice 2004/38. Okrem toho pochybuje, že by takéto prieťahy mohli byť odôvodnené dôvodmi predloženými ministrom, keďže sa domnieva, že ak by tomu tak bolo, normotvorca Únie by to výslovne v tejto smernici stanovil.

16 Vnútroštátny súd okrem toho poznamenáva, že približne 7 300 žiadostí o vstupné víza v súčasnosti čaká na vybavenie ministrom a že riešenie vo veci, ktorú prejednáva, bude mať vplyv na každú z nich.

17 Za týchto podmienok Court of Appeal (Odvolací súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. S možnými odôvodneniami opísanými v druhej, tretej a štvrtej otázke, porušuje členský štát požiadavku uvedenú v článku 5 ods. 2 smernice 2004/38 vydať vízum manželskému partnerovi a rodinným príslušníkom občana Únie, ktorí uplatňujú práva voľného pohybu v danom členskom štáte alebo ktorí majú v úmysle uplatniť tieto práva, tak rýchlo, ako to je možné, ak sú prieťahy so spracovaním takejto žiadosti dlhšie ako 12 mesiacov?

2. Bez toho, aby bola dotknutá prvá otázka, sú prieťahy pri spracovaní alebo inom rozhodovaní o žiadosti o vízum podľa článku 5 ods. 2 vyplývajúce z nutnosti zabezpečiť, najmä prostredníctvom previerok osoby, že žiadosť nie je podvodná alebo nepredstavuje zneužitie práv vrátane toho, že manželstvo nepredstavuje účelové manželstvo, odôvodnené či už na základe článku 35 smernice [2004/38], alebo inak, a teda nie sú v rozpore s článkom 5 ods. 2 [tejto smernice]?

3. Bez toho, aby bola dotknutá prvá otázka, sú prieťahy pri spracovaní alebo rozhodovaní o žiadosti o vízum podľa článku 5 ods. 2, ktoré vyplývajú z potreby vykonania rozsiahlych previerok osoby a bezpečnostných previerok osôb pochádzajúcich z určitých tretích krajín, a to z dôvodu osobitných obáv súvisiacich s bezpečnosťou, týkajúcich sa cestujúcich prichádzajúcich z týchto tretích krajín, či už na základe článku 27, alebo článku 35 smernice [2004/38], odôvodnené, a teda nie sú v rozpore s článkom 5 ods. 2 [tejto smernice]?

4. Bez toho, aby bola dotknutá prvá otázka, sú prieťahy pri spracovaní alebo rozhodovaní o žiadosti o vízum podľa článku 5 ods. 2 vyplývajúce z náhleho a neočakávaného prudkého nárastu takýchto žiadostí prichádzajúcich z určitých tretích krajín, o ktorých sa predpokladá, že predstavujú skutočné bezpečnostné riziko, odôvodnené, a teda nie sú v rozpore s článkom 5 ods. 2 [smernice 2004/38]?“

Konanie pred Súdnym dvorom

18 V písomnej časti konania Írsko uviedlo, že žiadosti o víza v konaní vo veci samej boli zamietnuté rozhodnutím v marci 2017. Žaloby podané proti týmto rozhodnutiam boli zamietnuté v júli 2017, pokiaľ ide o manželku pána Mahmooda, v decembri 2017, pokiaľ ide o manželku a syna pána Ahsana, vo februári 2018, pokiaľ ide o manželku pána Haroona, a v januári 2018, pokiaľ ide o matku, dvoch synov a štyri vnúčatá pána Habiba.

19 V nadväznosti na túto informáciu, v súlade s článkom 101 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, vyzvala kancelária Súdneho dvora listom z 18. októbra 2018 vnútroštátny súd, aby Súdnemu dvoru oznámil, či konanie vo veci samej sa stalo bezpredmetným alebo či je odpoveď Súdneho dvora aj naďalej nevyhnutná na vyriešenie sporu, ktorý prejednáva.

20 Listom z 31. októbra 2018 vnútroštátny súd odpovedal, že aj keď odpoveď Súdneho dvora nie je nevyhnutná pre žalobcov v konaní vo veci samej, chce však zachovať návrh na začatie prejudiciálneho konania v rozsahu, v akom má takáto odpoveď dosah na tisíce prípadov, o ktorých sa rozhoduje.

O návrhu na začatie prejudiciálneho konania

21 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora konanie, ktoré upravuje článok 267 ZFEÚ, je nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Únie, ktorý potrebujú na vyriešenie sporu, ktorý prejednávajú tieto súdy (uznesenie z 15. novembra 2017, Aranyosi (C-496/16, neuverejnené, EU:C:2017:866, bod 22).

22 Zo znenia i systematiky článku 267 ZFEÚ vyplýva, že predpokladom prejudiciálneho konania je to, že vnútroštátne súdy skutočne riešia prebiehajúci spor, v rámci ktorého majú vydať rozhodnutie, ktoré bude môcť zohľadniť rozsudok z prejudiciálneho konania (uznesenie z 3. marca 2016, Euro Bank, C-537/15, neuverejnené, EU:C:2016:143, bod 32).

23 V skutočnosti dôvodom návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je poskytnutie poradných stanovísk o všeobecných alebo hypotetických otázkach, ale potreba spojená s účinným vyriešením sporu (uznesenie z 3. marca 2016, Euro Bank, C-537/15, neuverejnené, EU:C:2016:143, bod 33).

24 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že spor vo veci samej sa týkal údajných prieťahov ministra pri spracovaní žiadostí o víza, pričom cieľom je ministrovi uložiť, aby o týchto žiadostiach rozhodol.

25 Vzhľadom na to, že žiadosti o víza v konaní vo veci samej boli zamietnuté rozhodnutiami, proti ktorým boli podané opravné prostriedky na súde, ktorým sa nevyhovelo, a keďže vnútroštátny súd spresnil, že odpoveď Súdneho dvora nemôže byť pre žalobcov vo veci samej výhodná, ako to vyplýva z bodov 18 a 20 tohto uznesenia, spor vo veci samej sa stal bezpredmetným, a teda odpoveď na položené otázky sa už nezdá byť potrebná.

26 Preto aj keď predkladajúci vnútroštátny súd, ktorý má v podstate povinnosť vyvodiť dôsledky z rozhodnutí o zamietnutí víz, a najmä povinnosť rozhodnúť, či bude na návrhu na začatie prejudiciálneho konania buď trvať, zmení ho, alebo ho vezme späť, nevzal späť návrh na začatie prejudiciálneho konania, je potrebné z toho vyvodiť, že o tomto návrhu netreba rozhodnúť (pozri v tomto zmysle uznesenie z 24. marca 2009, Nationale Loterij, C-525/06, EU:C:2009:179, bod 11).

O trovách

27 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) nariadil:

Konanie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) rozhodnutím z 23. februára 2018 vo veci C-169/18, sa zastavuje.

Podpisy